

V Paláci Archa jsme uspořádali konferenci o Ludvíku Svobodovi

28.11.2025 - Petra Jungwirthová | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

(26. 11. 2025) - V úterý 25. listopadu se v Paláci Archa v Praze konala celodenní mezinárodní konference Cestami života Ludvíka Svobody, ale i necestami, připravená u příležitosti 130. výročí narození jednoho z nejvýraznějších československých vojáků a politiků 20. století. Akce proběhla za účasti předních historiků a nabídla široký a vrstevnatý pohled na Svobodův život - od jeho legionářských počátků přes působení v zahraničním odboji a poválečnou politickou kariéru až po období jeho prezidentské funkce. Hlavním garantem konference byl historik ÚSTR Daniel Povolný, který se dlouhodobě věnuje moderním vojenským dějinám.

Konference byla organizována **Ústavem pro studium totalitních režimů** a mezi přednášejícími nechyběli zástupci Akademie věd ČR, Československé obce legionářské, Univerzity obrany, Vojenského historického ústavu, Národního archivu, Ústavu pro soudobé dějiny, slovenského Ústavu paměti národa, polského Historického muzea v Lubinu a v neposlední řadě i Ukrajinského ústavu národní paměti.

Po registraci účastníků následovalo úvodní slovo **Ladislava Kudrny**, ředitele **Ústavu pro studium totalitních režimů**, který připomněl, že osobnost Ludvíka Svobody vzbuzuje emoce napříč generacemi i odbornými kruhy. Jak uvedl, diskuse o Svobodovi se zpravidla vrací k jeho působení před únorem 1948 i po srpnu 1968 – dvěma zásadním momentům, které výrazně formují jeho dnešní veřejný obraz. **Ladislav Kudrna** ve svém projevu zdůraznil, že jeho osobní zájem o Svobodovu roli pramení ještě z doby, kdy se věnoval osudům československých letců sloužících na západní frontě. Zabýval se i tím, jakým způsobem se tehdejší ministr národní obrany Ludvík Svoboda podílel na poválečných personálních čistkách v armádě a komu byl či nebyl ochoten pomoci. Ve svém vystoupení připomněl, že existují svědectví o Svobodově snaze mírnit některé tresty, avšak podle **Ladislava Kudrny** to nemůže zvrátit celkový obraz situace: *„Když si uvědomíme, kolik stovek vojáků z povolání tehdy skončilo ve vykonstruovaných procesech nebo v lágrech, je zřejmé, že jednotlivé přímluvy nemohou zastínit fakt, že se Svoboda – aktivně či pasivně – na těchto čistkách podílel.“* Ředitel **Ústavu pro studium totalitních režimů** současně zdůraznil, že očekávat od Svobody jednoznačně kladnou či zápornou roli by bylo omylem. Jak dodal, v žádném ze svých výzkumů nenarazil na doklad, že by se Svoboda osobně postavil za Heliodora Píku či Karla Klapálka, avšak zároveň upozornil, že „ani Svoboda nebyl postavou černobílou“. Jeho život i kariéra byly plné paradoxů, rozporů a obtížně uchopitelných dilemat, což podle Kudrny vyžaduje zejména strážlivý a vyvážený přístup historiků.

Celodenní program byl rozdělen do šesti tematických bloků, ve kterých vystoupilo celkem 13 přednášejících. Příspěvky pokryly klíčová období Svobodova života i méně známé epizody, například jeho působení v Polsku či pozdější fungování prezidentské kanceláře. Jedním z nejpůsobivějších vystoupení byla přednáška **Eduarda Stehlíka** s názvem *Generálové Ludvík Svoboda a Bohumil Boček – příběh dvou válečných přátel*. Historik Stehlík ve svém vystoupení přiblížil nejen vojenskou spolupráci a společné zkušenosti obou mužů z druhé světové války, ale také jejich osobní vztah, loajalitu a dramatické osudy, které je provázely během i po válce. Jeho příspěvek vynikal schopností propojit odbornou historickou analýzu s lidským a emotivním rozměrem. Příběh Bočka, pronásledovaného komunistickým režimem, navíc ostře kontrastoval s osudem Svobody, který se v téže době dostal do nejvyšších státních funkcí.

Mezi další nejvýraznější vystoupení patřil také příspěvek právního historika **Kamila Nedvědického**, 1. náměstka ředitele **Ústavu pro studium totalitních režimů**, který se zaměřil na právní a ústavní souvislosti období, kdy se zdravotní stav prezidenta Svobody výrazně zhoršoval. Jeho analýza zasadila tuto etapu do širšího kontextu normalizačního Československa a přispěla k hlubšímu pochopení toho, jak tehdejší režim nakládal s prezidentskou funkcí a ústavními mechanismy. Pavel Piotrowski z Historického muzea v Lubinu pak ve svém příspěvku s názvem *Ludvík Svoboda v polském povědomí a historickém narativu* ukázal to, jakým způsobem je Svoboda vnímán mimo Českou republiku, a současně poskytl srovnávací perspektivu polské historiografie.

„Ludvík Svoboda je postavou našich dějin, která svádí k zúženému pohledu. Někteří zdůrazňují jeho vojenské a velitelské kvality, které projevil během 2. světové války a rovněž v rámci československých legií v 1. světové válce a zcela opomíjí, že byl aktivním komunistickým funkcionářem a představitelem totalitního režimu. V jeho případě také není možno popisovat pouze jeho negativní roli v únoru 1948 a prvních letech stalinismu či v srpnu 1968 a prvních letech normalizace,“ uvedl ve svém projevu **Kamil Nedvědický**, 1. náměstek ředitele **Ústavu pro studium totalitních režimů**. *„Konference nabídla kompletní pohled na Ludvíka Svobodu a jeho aktivity v „dlouhém 20. století“, kde dvě světové války a obě strašlivé totality fatálně ovlivnily životy stovek milionů lidí. Právě takový objektivní pohled, jaký nabízí uvedená vědecká konference a další výstupy ÚSTR, mohou nejenom popsat události, ale i přispět k pochopení života této významné postavy a celkového kontextu doby,“* zhodnotil **Kamil Nedvědický**.

Organizátoři i účastníci shodně ocenili, že konference dále otevřela prostor pro hlubší reflexi role jednotlivce v dějinách, složitosti politických a vojenských rozhodnutí a způsobu, jakým paměť historických událostí ovlivňuje současnou společnost. Událost tak významně přispěla k pochopení nejen osobnosti Ludvíka Svobody, ale i širších souvislostí československých moderních dějin.

AUTOR: **PETRA JUNGWIRTHOVÁ**

FOTO: **ÚSTR / BARBORA ČAŇOVÁ**

<https://www.ustrcr.cz/ladislav-kudrna-zahajil-mezinarodni-konferenci-o-ludviku-svobodovi>